

בתי המשפט

ת"א 1308/95 המ' 10512/95	בית משפט מחוזי בתל-אביב-יפו
תאריך:	כב' השופט א' שלו בפני:

בעניין:

1. דיגיסיפיטש (ישראל) בע"מ

2. DSP SOLUTIONS INC

המבקשת

עו"ד

ע"י ב"כ

נגד

1. אמנון שטרסר

2. ניר פלג

המשיבים

עו"ד

ע"י ב"כ

החלטה

המבקשות עוסקות בין היתר בפיתוח חומרה ותוכנה בתחום העיבוד האלקטרוני הדיגיטלי של אותות קול טוענות בבקשתן כי בעוד שבמחשבי P.C. רגילים ניתן לחבר כרטיס חומרה המכונה Sound Blaster המפיקה קולות וצלילים הנגרמים על ידי התוכנות השונות המופיעות במחשב, הרי שבמחשבי P.C. נישאים (Portable) לא ניתן היה לחבר את ה-Sb (Sound Blaster) כיוון שבמחשבים אלה חסר שקע פנימי מתאים. במחשבים הנישאים אומנם קיימים שקעים חיצוניים אולם אלה נעדרים את התכונות המאפשרות את הפעלת ה-Sound Blaster. על החסר הזה של שקע פנימי קונבנציונלי ביקשו המבקשים להתגבר על ידי יצירת תחליף ל-Sound Blaster שייאפשר גם למחשבים נישאים הפעלת תוכנות מפיקות צלילים וקולות.

כדי לפתור את בעיית החסר פנו המבקשות בשנת 1992 אל המשיבים שהם תכנתים מיומנים העוסקים בפיתוח תוכנות וביקשו מהם לפתח תוכנה אשר תהווה תחליף נאות ל-Sound Blaster ושבאמצעותה ניתן יהיה להפעיל במחשבים נישאים תוכנות מפיקות צלילים וקולות.

אין מחלוקת על כך כי בסופו של דבר אכן פיתחו המשיבים תוכנה מתאימה ובאמצע שנת 93 יצאו המבקשים עם תוכנה זו לשוק והחלו בהפצה. תמורת עבודתם בפיתוח התוכנה שילמו המבקשות למשיבים בתשלומים שונים סך כולל של כ-\$90,000.

ממשיכות וטוענות המבקשות כי בחודש נובמבר 94, בעת שנערכה בלאס וגאס בארה"ב תערוכה מקצועית בתחום מחשבים ותוכנות, הוצגה ע"י חברה אמריקאית בשם Media Vision (להלן: "מדיה") מוצר שבה להחליף את ה-s.b. עבור מחשבים נישאים.

המבקשות העלו את החשש כי התוכנה שפותחה לפי בקשתם מצאה את דרכה, באמצעות המשיבים, אל חברת מדיה אולם, כיוון שבאותה עת לא יכלו המבקשים לקבל לידם את התוכנה נבצר מהם לבדוק מהו מקור התוכנה והאם מדובר באותה תוכנה שפותחה עבור המבקשות. רק בסוף חודש אפריל 95, ממשיכות וטוענות המבקשות, כאשר החלה מדיה לשווק את המוצר, הצליחו המבקשות לקבל לידן את התוכנה וכבר בבדיקה ראשונית נתברר להן כי בגוף התוכנה של חברת מדיה הוכנסה הודעה לפיה זכות היוצרים באותה תוכנה שייכת לשני המשיבים.

אולם כדי לאמת את חששם של המבקשות כי התוכנה לחברת מדיה היא אכן אותה תוכנה שפותחה עבור המבקשות, נזקקו המבקשות לסדרה מקפת של בדיקות שבסיומן התברר להן כי אכן התוכנה של מדיה היא העתקה של התוכנה שלהם.

המשיבים אינם מתכחשים לכך כי הם שמכרו את התוכנה לחברת מדיה כפי שהם אינם כופרים כי לתוכנה זו אכן דמיון מירבי עם התוכנה המשווקת על ידי המבקשות. כיוון ששתי התוכנות פותחו על ידם, ממשיכים וטוענים המשיבים, ומטרתן של שתי התוכנות היא זהה, רק טבעי הוא שקיים דמיון רב בין שתי התוכנות. אלא שלדברי המשיבים אין למבקשים כל עילה לטעון בענין דמיון זה, שכן זכויות היוצרים הן בתוכנה שפותחה עבור המבקשים והן התוכנה שפותחה עבור מדיה הן שלהן ומעולם לא עברו זכויות אלה למי מן החברות שרכשו את התוכנות.

המחלוקת על כן במקרה זה מתרכזת בשאלה אחת בלבד והיא: בידי מי זכויות היוצרים בתוכנה שפותחה לבקשת המבקשות והמשווקת על ידה.

טוענות המבקשות כי מלכתחילה היה ברור הן להן והן למשיבים כי זכות היוצרים בתוכנה אם וכאשר תפותח עפ"י הזמנתן תהיה למבקשות ולהן בלבד.

הוסכם, לטענת המבקשות, עם המשיבים כי לבד מאותו ידעה שהיה להם בתוכנות Protected Mode לא יהיו רשאים המשיבים להשתמש בתוכנה, במוצר או בידע שיצברו ואשר יחשפו אליו במהלך או עקב פיתוח התוכנה המוזמנת. יתרה מזאת, הובהר למשיבים כי עליהם להתחייב

שלא יתחרו בעתיד במישרין או בעקיפין במוצרים או עסקים של המבקשות וכי כל ידע שיקבלו המשיבים מאת המבקשות או שנוצר ונלמד על ידם במישרין או בעקיפין במהלך וכתוצאה מפיתוח התוכנה המוזמנת שייך למבקשות בלבד. לטענת המבקשות הסכימו המבקשים לתנאים אלה.

בתמיכה לטענה זו מצביעות המבקשות על מכתב שנשלח ב- 7/5/92 ע"י המבקשת 1 ובו צוין (בסעי' 3) כדברים האלה:

"3. Each of you will sign the attached Confidentiality (Non- Disclosure)

Agreement regarding confidentiality of information and ownership of the results of the work you produce on behalf of Digispeech. Digispeech shall have full and sole ownership and exclusive rights to all code developed during the project and to all derivative works of such code. You will have no rights to use, sell, transfer or publish the codes or information regarding the work performed without the written authorization of Digispeech".

אמנם מכתב זה שעליו אמורים היו המשיבים לחתום לאישור התנאים הכלולים בו, לא נחתם על ידם. אולם, לטענת המבקשות אין לעובדה זאת כל משמעות ואין לפרש חוסר חתימתם של המבקשים כאילו לא נתנו הסכמתם לתנאים שנכללו בו שכן ב- 31/5/92 העבירו המשיבים בפקס תוכנית פיתוח מפורטת לפיתוח התוכנה שהוזמנה (נספח ד' לבקשה) וברור כי העברת תוכנית זאת מהווה גם הסכמה לתנאים שנקבעו על ידי המבקשות כתנאי להזמנת התוכנה.

יתרה מזאת, מי ששימש כנשיא המבקשת 1, זאב שפירא, חתום גם על אותו מכתב מ- 7/5/92 (נספח ג' לתצהיר שצורף לבקשה) מוסר בתצהירו, שצורף לבקשה, וחוזר על כך בעקביות גם בחקירתו על תצהיר זה בביהמ"ש, כי בשיחות שקיים עם משיב 1 חזר והדגיש כי התנאי להזמנת פיתוח התוכנה ע"י המשיבים הוא כי כל הזכויות בתוכנה זאת לאחר שתושלם תהיינה שייכות למבקשות בלבד וכי המשיבים לא יהיו רשאים לעשות בה שימוש כלשהו בין במישרין ובין בעקיפין.

התוכנית המפורטת שהעבירו המשיבים ב- 31/5/92 מהווה, לטענת המבקשות, שלב מקדמי וחיוני לכתיבת התוכנה כולה וכמתחייב מההסכם ביניהם, שילמו המבקשות למשיבים סכום נכבד בגין הכנת התוכנית המפורטת.

כאמור, בסך הכל שילמו המבקשות למשיבים בשלבים שונים המפורטים בנספח ה-1 שצורף לתצהיר \$90,000 וכל אותה תקופה, ממשיכות בטענות המבקשות, לא העלו המשיבים כל הסתייגות מהתנאים של ההסכם ביניהם, לרבות אותו תנאי בסעי' 3 נספח ג'.

כהוכחה נוספת לכך שההסכם בין המבקשות לבין המשיבים קבע כי כל זכויות היוצרים בתוכנה יהיו בידי המבקשות, מצביעות המבקשות על ההודעה שנכללה בתוכנה והמופיעה לעין כל בעת הפעלת התוכנה במחשב, ושבה מצויין במפורש כי למבקשת 2 יש זכות היוצרים בתוכנה. הודעה זאת, לדברי המבקשות, נכתבה ע"י המבקשות והוכנסה לתוכנה באמצע עבודתם של המשיבים על הפיתוח ואף כי המשיבים ראו את ההודעה מס' רב של פעמים במהלך עבודתם, מעולם לא הביעו התנגדות לה ולא חלקו על האמור בה.

במהלך עבודתם של המשיבים, ממשיכות וטוענות המבקשות, היתה מעורבות עמוקה של המבקשות בפיתוח של התוכנה האמורה. לדברי המבקשות כתבו הן בעצמן חלקים של אותה תוכנה כגון: רכיב התוכנה Virtual sound Blaster שהוא ממשק בין התוכנה לבין החומרה שבמוצרה המבקשות.

המבקשות הן שהגדירו עבור המשיבים, עוד בתחילת העבודה, את מערך הדרישות של יצירת התוכנה ובו פירוט סוגי המחשבים עליהם תפעל התוכנה, את מגוון התוכנות איתן תפעל התוכנה המוזמנת ואת מבנה תוכנה זאת.

המבקשות לטענתן אף נטלו חלק מהותי במלאכת התכנות, איתור שגיאות ותיקון, והשתתפו במציאת פתרונות לבעיות מסוימות שצצו בעת הפעלת התוכנה. קוימה מערכת קשרים קבועה בין המשיבים לבין אנשי המחשבים של המבקשות (ראה נספחים ו' ו' 11-1 לתצהיר המבקשות).

המשיבים דוחים את טענותיהן של המבקשות וטוענים כי גם אם התוכנה הנדונה הוזמנה ע"י המבקשים הרי כל הזכויות הנובעות מפיתוח זה היו ונשארו בבעלותם.

בתצהיר התשובה שהוגש מטעמם, לאחר שהם מציגים את כישוריהם בכל הקשור במחשבים בכלל ופיתוח תוכנות בפרט, דוחים המשיבים אחת לאחת את טענות המבקשות.

המבקשות, לטענת המשיבים, אכן עוסקות בשיווק מוצרים הקשורים בהפקת צלילים אולם לדעתם חסרות המבקשות כל ידע ומומחיות באותם התחומים שבהם מומחיותם של המשיבים. זאת הסיבה, לדברי המשיבים, כי לא מומחיהם של המבקשות הן שפיתחו את

התוכנה אלא הפינה לפיתוחה של התוכנה הופנתה אליהם וזאת בעקבות הכרות שהכיר אותם מי שעמד אז בראש מבקשת 1 – צבי בלומשטיין.

ממשיכים וטוענים המשיבים כי לכל הקשרים העסקיים וכל ההסכמות וההבנות המסחריות שהושגו בין המבקשות לבין המשיבים היו באמצעות צבי בלומשטיין הנ"ל ולא עם כל גורם אחר.

המשיבים דוחים מכל וכל את הטענה שהעלו המבקשות שהתוכנה היא בסופו של דבר פרי תכנון משותף של מומחי המבקשות והמשיבים ומבטלים כעפר ואפר את מומחיותם של אנשי המחשב שעבדו אצל המבקשות.

"הרעיון" היחיד ש"הגו" המבקשות (כך בלשון המשיבים בתצהירם) היה הרעיון לפנות אל המשיבים באמצעות צבי בלומשטיין ולשאול אותם אם הם יכולים לפתח תוכנה אשר תאפשר לחומרה של המבקשת להפיק צלילים בלא להשתמש ב-S.B.

בעקבות התשובה החיובית שנתנו המשיבים בדבר יכולתם לפתח את התוכנה המבוקשת, נתקיימו מספר פגישות ודיונים לליבון הנושא, אולם כל אותן הפגישות והדיונים, לדברי המשיבים, היו אך ורק עם צבי בלומשטיין. באשר לזאב שפירא, שלדבריו הוא הוא סיכם עם המשיבים את תנאי העסקתם של המשיבים כמפתחי התוכנה, טוענים המשיבים, כי למיטב זכרונם נערכה עמו פגישת נימוסין אחת בלבד ומעבר לכך לא היו למשיבים כל מגעים עמו.

באשר לאותו מכתב מיום 7.5.92 (נספח ג' לתצהיר מטעם המבקשת) הרי טוענים המשיבים כי מסמך זה הוצג להם ע"י בלומשטיין וההצעה הכלולה בו בדבר זכות הבעלות בתוכנה לאחר שתושלם, נדחתה על ידם מניה וביה ובו במקום ויתר בלומשטיין על דרישה זו של המבקשות. זו גם הסיבה שהמכתב האמור לא נחתם מעולם ע"י המשיבים ואף המבקשות עצמן לא דאגו לחתום עליו.

יתרה מכך, הודעה בדבר זכות היוצרים של המשיבים על התוכנה נכללה על ידי המשיבים בתוך התכונה ולטענתם מופיעה הודעה זו על גבי כל אחד מ-140 החלקים הכלולים באותם תוכנה.

לא יתכן, ממשיכים וטוענים המשיבים, כי המבקשים, שלטענתם עברו על כל פרטי התוכנה ומסרו את הערותיהם והארותיהם, לא הבחינו בהודעות הללו ועובדה היא כי לא מצאו לנכון למחות או לטעון טענה כלשהי כנגד ההודעה האמורה בתוכנה.

באשר לאותה הודעה גלויה לעין שבה נאמר כי זכות היוצרים היא בידי המבקשות, טוענים המשיבים. כי הודעה זו כלולה אך ורק באותה תוכנה השייכת אכן למבקשות ואשר תפקידה הוא לשלב את התוכנה שפיתחו המשיבים עם מוצר ה-Dsp שפותח ע"י המבקשות. לגבי אותו מוצר אין למשיבים כל טענה או דרישה, אולם באשר לתוכנה שפיתחו המשיבים אין למבקשות כל חלק בפיתוחה.

המשיבים דוחים את טענת המבקשת כי אחד הפגמים שהם גילו בתוכנה שפותחה ע"י המשיבים היה חוסר יכולתה לפעול במחשבים המשתמשים בתוכנה מסוג Memory Manager. לטענתם מלכתחילה לא היתה אמורה התוכנה שלהם לעבוד עם התוכנה האמורה ורק לאחר שנתבקשו ע"י המבקשות להתאים את התוכנה כך שתוכל לעבוד עם תוכנת ה-Memory Manager הם הוסיפו ופיתחו את התוכנה כדי להתאימה לדרישה זו ועל כך קיבלו תשלום מלא בנפרד.

אכן הסוגיה של בעלות על זכות היוצרים בתוכנה הינה בעייתית כפי שמצויין גם בספרה של עו"ד נעמי אסיא "דיני מחשבים – הלכה למעשה" (בעמ' 51. התשובה שמספק חוק זכויות יוצרי, 1911 (תיקון תשי"ג) רחוקה מלהשביע רצון, ולו כבר מן הטעם שחוק זה אינו מתייחס ספציפית לנושא של תוכנות מחשבים.

הבעייתיות גוברת עוד יותר כאשר מתעוררת השאלה למי בעלות על זכות היוצרים במקרה שמזמין תוכנה אצל מתכנת על פי ספציפיקציות ע"י המזמין למתכנת.

לכאורה אמור היה סעיף 5 לחוק לתת תשובה לשאלה את שכן לשונו של סעיף קטן (1) היא: "בהתחשב עם הוראות חוק זה יהא מחברה של יצירה הבעל הראשון של זכות היוצרים בה". אלא שמיד לאחר מכן מוסיף החוק "בתנאי" ובסעיף קטן משנה (ב) ממשיך החוק וקובע: "אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר על פי חוזה שירות או שוליות והיצירה נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם הרי, באין הסכם הקובע ההפך, יהא האדם שהעביד את המחבר, הבעל הראשון של זכות היוצרים...". אלא שכאן מתעוררת מיד שאלה נוספת והיא "עבודה על פי חוזה שירות" מהי, ומתי נראה אדם שהוא "מעביד את המחבר". כבר בע"א 571/68 (ינאי נ' מנספלד, פד' כג (1) 501) מציין מי ששימש אז מ"מ הנשיא כבוד השופט זילבר (בעמ' 504) כי על פי הפסיקה של בתי המשפט הישראליים הרי שהמבחן היחיד לבדיקת השאלה אם החוזה היה חוזה של שירות הוא מבחן המרות והפיקוח. ואכן מאמצת לעצמה כבוד השופטת דורנר ביושבה כשופטת בית המשפט המחוזי בירושלים בת"א 41/92 קמרון נ' שנקס ואח' (פס"מ תשנ"ג חלק שלישי, עמ' 10) את המבחן הזה. בהתבסס על פסק דין קמרון, מציינת

עו"ד אסיא בספרה לעיל (בעמ' 51) כי אם למעביד שמורה זכות המרות ו/או הפיקוח הבלעדי לעבודת העובד, הרי שהיצירה שנוצרה במהלך ביצוע אותו חוזה תהיה שייכת למזמין.

ומוסיפה עו"ד אסיא "מבחן זה הינו גמיש יותר ממבחן קיום יחסי עובד- מעביד לפי דיני העבודה שכן אינו דורש קיום תנאים נוספים, כגון השתלבות בעסק המעביד, אופן התשלום וכו'".

מתי נוכל לומר כי נתקיימו מבחני המרות והפיקוח שבעטיים החוזה הינו חוזה שירות ועקב כך מחבר היצירה הינו עובד של המזמין וממילא זכות היוצרים ביצירה היא בידי המזמין?

לי נראה שכאשר יוזם המזמין פניה למחבר, מתווה לפיו את מסגרת היצירה שהוא מזמין תוך ציון הדרישות המדויקות בהן צריכה היצירה לעמוד, כאשר מחבר היצירה, במהלך שלבי עבודתו, מעביר את החלקים השונים שחוברו על ידו לבדיקת המזמין, וכאשר המזמין מחזיר חלקים אלה תוך הערות ולעיתים תוך דרישות לשינוי או הוספה לאותה יצירה, הרי במקרה כזה ניתן יהי לומר כי נתקיים מבחן הפיקוח הדרישות ליצירת אותו חוזה שירות שבגיניו מחבר היצירה הינו עובד של המזמין במובן סעי' 5 (ב) לחוק, וכי כתוצאה מכך זכות היוצרים ביצירה הינה של המזמין.

במקרה שלפנינו טוענים אומנם המשיבים כי המבקשים לא תרמו כל תרומה לפתרון בעיות כלשהן במהלך פיתוח התוכנה וכי פיתוח התוכנה היה כלול פיתוח עצמאי של המשיבים, אולם, נראה לי כי בעניין זה לא דייקו המשיבים. בנספחים ו' ו-11 קיימת התכתבות עניפה בין המומחה מטעם המבקשות לאוניד לבין המשיבים וממנה ניתן ללמוד כי היה היוזן הדדי בין לאוניד למשיבים כל הקשור לפיתוח התוכנה, ודווח תקופתי של המשיבים למבקשות באמצעות לאוניד.

אגב באותה התכתבות ניתן למצוא גם בקשת המשיבים מלאוניד כי ידווח לזאב שפירא על התקדמות פיתוח התוכנה, ולכאורה עומדת עובדה זו בסתירה לטענת המשיבים בתצהירם כי מלבד פגישת הכרות אחת עם שפירא הרי שכל המגעים שלהם עם המבקשת נתקיימו אך ורק באמצעות בלומשטיין.

את הסתירה הזאת ניסתה להסביר המשיב 1 שטרסר בחקירתו הנגדית ע"י ב"כ המבקשות. לפי הסבר זה המגעים עם שפירא החלו רק ביולי 93 כאשר המבקשות לאחר הפיתוח התוכנה הושלם כפי שהיא הוזמנה תחילה, ביקשו את פיתוח נושא האינטגרציה של התוכנה עם תוכנת המבקשות, שאז המגעים בקשר לתוספת זו נערכו עם זאב שפירא. משיב 1 הודה כי נערכו אז

נערכו אז עשרות פגישות עם שפירא. לפי נספח ה 1, שהוא לוח התשלומים ששילמו המבקשות למשיבים, הרי בתקופה שבין אמצע 92 ועד אמצע 93, שהיא התקופה שבה לטענת המשיבים הם פיתחו את עיקר התוכנה, שילמו המבקשות למשיבים כ-\$40,000, ואילו מאמצע יולי 93 ועד סופו של אותו חדש קיבלו המשיבים מהמבקשת כ-\$ 50,000.

מכל פנים, עולה מכך שכאשר הצהירו המשיבים בתצהירם כי בתקופת הפרויקט נערכה פגישת נימוסין אחת בלבד עם שפירא, לא דייקו גם הפעם. אמנם בחקירתו הנגדית ניסה המשיב 1 לעשות את ההבחנה בין התקופה שבה פותחה התוכנה הבסיסית, שבמהלכה לטענתו אכן נערכה פגישה אחת עם שפירא, לבין התקופה שבה נעשתה תוספת לפיתוח במהלכה, מודה המשיב, נערכו עשרות פגישות עמו. אלא שנראה ליש הבחנה זו הינה מלאכותית, ולפחות ניתן היה לצפות כי בתצהירם יפרטו המשיבים את כל העובדות, ואל יסתפקו בכך שיכחישו קיומן של פגישות עם שפירא ב"תקופת הפרויקט".

אלא שגם הטענה שכל מגעיהם עם המבקשות קוימו באמצעות בלומשטיין, וכי בלומשטיין ויתר על הדרישה של המבקשות לקבל את זכות היוצרים על התוכנה המוזמנת, כשדרישה זו נדחתה ע"י המשיבים, מעוררת ספק רב. המבקשים דאגו להגיש תצהיר מטעם בלומשטיין שבו הוא מכחיש מכל וכל את כל טענותיהם של המשיבים ובמיוחד הוא מכחיש שויתר אי פעם שהתנאי להתקשרות בין המבקשות למשיבים הוא כי זכות היוצרים בתוכנה המוזמנת תהיה של המבקשות.

אני ער לכך כי התצהיר של בלומשטיין, אף שחתימתו עליו אושרה ע"י נוטריון בחו"ל, אינו עונה במלואו על דרישות החוק לגבי תצהיר בשבועה, ואף נמנע מהמשיבים לחקור את בלומשטיין מפאת שהותו בחו"ל, אולם בשלב זה של הדיון די במסמך זה כדי לעורר ספק בטענת המשיבים כי בלומשטיין הסכים לכך שזכות היוצרים בתוכנה תישאר בידי המשיבים. אוסיף עוד זאת, המשיבות הינן בית תוכנה של מטרותו למכור תוכנות המפותחות עבורו. לא דומה מזמין תוכנה המבקש מהמתכנת לפתח תוכנה עבורו כדי להשתמש בה לצורך פתרון בעיה של המזמין, לבין מזמין תוכנה שמטרתו למוכרה בשוק החופשי. במקרה הראשון עשוי המזמין לשלם סכום נכבד למתכנת בלי לדרוש לעצמו את זכות היוצרים על התוכנה, שכן מטרתו האחת היא לפתור בעיה ספציפית שהוא נתקל בה, ושהמתכנת מביא באמצעות פיתוח התוכנה, לפתרונה.

לעומת זאת, יש רק הגיון מועט בעסקה שבה בית תוכנה שמטרתו למכור תוכנה מסוימת המוזמנת על ידו ומשלם סכום נכבד עבור הפיתוח של תוכנה זו, יסכים כי זכותה יוצרים בתוכנה תישאר בידי המפתח, וכך יוכל המפתח מיד לאחר שיעביר את התוכנה המוזמנת לידי

ביתי התוכנה, להתחרות עם בית התוכנה ולמכור את אותה תוכנה, אולי במחיר נמוך מזה שבית התוכנה יאלץ למכור.

נראה לי על כן כי, לכאורה, אין כל היגיון מסחרי בטענת המשיבים כי המבקשות ויתרו על דרישתן לקבלת זכות היוצרים על התוכנה המוזמנת על ידם כפי שנכללה בסעי' 3 של מכתב ההזמנה שהופנה אל המשיבים (נספח ג' לתצהיר המבקשות).

טוענים עוד המשיבים כי כבר בשנת 92 כשנמסרה לידי המבקשות התוכנה שהוזמנה על ידם, יכלו המבקשות להיווכח באותו מעמד, כי בהודעה שהוכנסה על ידי המשיבים בתוכנה צויין, כאמור, כי זכות היוצרים בתוכנה היא בידי המשיבים.

אף על פי כן, ממשיכים המשיבים וטוענים בעניין זה, השווה המבקשות כל פעולה בעניין זה, לא העלו כל טענה כנגד הכללת הודעה זו בתוכנה, וכבר מן ה טעם הזה יש לדחות את בקשתן לסעד הזמני.

בנוסף לכך, גם על פי טענת המבקשות, גילו המבקשות את התוכנה של מדיה, שלטענת המבקשות זהה לתוכנה שהוזמנה על ידן, עוד בדצמבר 94, בעת שנערכה אותה תערוכה בארה"ב בה הציגה מדיה תוכנה זו. גם הפעם לא מצאו המבקשות מקום למחות ולפנות לבקשת סעד אלא רק במסגרת הבקשה הזו שלפנינו.

תשובתן של המבקשות לטענות אלה היא כי באשר להכללת הודעת המשיבים על דבר זכויות היוצרים בתוכנה, הרי הודעה זו הוטמנה בתוכנה באופן שמשמש רגיל המעלה את התוכנה במחשב כלל אינו מודע לקיומה של הודעה זו. יתכן ולאוניד, המומחה של המבקשות, בעת שבדק את התוכנה לפרטיה אכן גילה את ההודעה הנסתרת הזאת של המשיבים, אולם בהיותו איש מקצוע בלבד, לא היה מודע למשמעותה של הודעה זו ולא נתן דעתו עליה.

מכל פנים, טוענת המשיבים כי הן לא היו מודעות לקיומה של הודעה זו, ובמשך 3 השנים מאז קיבלו אותה לידיהן לא התעורר אצלן כל חשוד כי משהו עלול לפגוע בזכויותיהן באותה תוכנה. רק משנתקלו בדצמבר 94 בתערוכה בארה"ב בתוכנה המשווקת על ידי מדיה, התעורר אצלן החשד שמדובר באותה תוכנה שפותחה ע"י המשיבים עבורם. אלא שגם אז לא יכלו לבדוק את הדברים לאשורם, כן מדיה לא מכרה את מוצריה באותה תערוכה, וגם כאשר הצליחו בשנת 95 לקבל לידן את התוכנה המשווקת ע"י מדיה נזקקו לזמן ונוסף כדי שתוכנה זו תבדק לפרטיה כדי לעמוד על מידת הדמיון הקיימת בין התוכנה המשווקת על ידי מדיה

לבין תוכנת המבקשות. מיד כשעמדו המבקשות על הזהות בין התוכנות פנו מיד לבית המשפט בתביעה ובבקשה לסעד זמני.

אני סבור כי נוכח הסברים אלה, אין לקבל את טענת השיהוי שהועלתה ע"י המשיבים.

מוזהר במיוחד הטענה שהועלתה בתצהיר המשיבים בסעי' 41 (א) (עמ' 20), ושעל-פיה: "לו היו התובעות מגישות את תובענתן במועד ומודיעות לנו על התנגדותן לשימושינו בתוכנה, היינו משקיעים את משאבינו באיתור ופיתוח תוכנות ומקורות פרנסה חלופיים".

היעלה על הדעת כי המשיבים, הטוענים לזכויות יוצרים בתוכנה שהוזמנה ע"י המבקשות, יהיו "משקיעים את משאביהם באיתור ופיתוח תוכנות ומקורות חלופיים" רק מפני שהמבקשות היו מודיעות להם כי הן מתנגדות כי המשיבים יעשו שימוש בתוכנה זאת. טענה כזאת יכול להעלות רק מי שיודע כי זכות היוצרים בתוכנה שייכת למבקשות אלא "שלא היה מודע" שהמבקשות מתנגדות שהוא יעשה שימוש בתוכנה זאת.

נוכח כל האמור לעיל, וכיוון שהשתכנעתי כי מאז הנוחות במקרה זה נוטה לטובת המבקשות, אשר כאמור משווקות זה 3 שנים את התוכנה שפותחה עבורם לצורך שיווק כזה, אני נענה לבקשה ונותן צו מניעה זמני כמבוקש בסעי' א' ו-ד' של הבקשה.

צווים אלה יעמדו בתוקפם עד מתן פסק דין בתביעה העיקרית, הערובה שהפקידו המבקשות בעת קבלת צו המניעה הארעי תישאר בתוקפה כל עוד צו המניעה שהוצא היום יהיה בתוקף. המשיבים ישלמו למבקשות הוצאות דיון בבקשה זו בסך 5,000 ש"ח.

א' שלו 54678313-10512/95

ניתן היום, והודע.

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה